

YM 850/1999

LÄNSI-SUOMEN YMPÄRISTÖLUPAVIRASTO
1. jaosto
HELSINKI

PÄÄTÖS

Antopäivä
15.5.2000

40/2000/1

Diaarinumero
99231

HAKIJA Kangasalan kunta

AS A Pohjaveden ottaminen Vehoniemen pohjavedenottamosta,
Kangasala

FAX PIRKKO ÖRTBERG
Maa ja Vesi Oy
 Satu Lehtikangas
Suunnittelukeskus
 16.15.03

MERKINTÄ

Länsi-Suomen vesioikeus on lakautettu 29.2.2000. Asian käsittelyä on jatkanut 1.3.2000 perustettu Länsi-Suomen ympäristölupavirasto.

HAKEMUS

Kangasalan kunta on vesioikeuteen 4.8.1999 toimittamassaan hakemuksessa pyytänyt lupaa pohjaveden ottamiseen Vehoniemen pohjavedenottamosta enintään 4 500 m³/d Kangasalan ja Sahalahden kuntien vesihuoltotarpeita varten.

SUUNNITELMA

Vesiasetuksen 69 §:n mukainen selvitys Kangasalan kunnan Vehoniemen pohjavedenottamon lupahakemukseen (Maa ja Vesi Oy, 28.6.1999) on tämän päätöksen liitteenä.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Vesioikeus on vesilain 16 luvun 6, 7 ja 8 §:ssä säädetyllä tavalla antanut hakemuksesta tiedon niille, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, kuuluttamalla siitä vesioikeudessa ja Kangasalan kunnassa 20.9.-20.10.1999 välisenä aikana.

MUISTUTUKSET JA VAATIMUKSET

1) Pirkanmaan ympäristökeskus on lausunut, että varsinainen koepumppaus tehtiin 6.5. - 23.6.1997. Touko-kesäkuuta on pidettävä esiintymän luonnollisen antoisuuden arvioinnin kannalta kovin huonona ajankohtana. Tätä puutetta korvaa jossain määrin se, että haetusta 4 500 m³:stä/d yli puolet on rantaimeytystä Roineesta. Kuitenkin on ilmeistä, että kuivina aikoina vedenotto alentaa ympäristössä pohjavedenpintaa enemmän kuin koepumppauksessa havaittiin.

Suunnitellun vedenoton vaikutus pohjaveden korkeuksiin on suhteellisen vähäinen. Alueilla, joissa alenema on vähintään 0,2 m, pohjavesipinta on enimmäkseen 25-50 m maanpintaa alempana.

Oikeudenkäyntimaksu 800,-

Kangasalan kunta

Vehoniemenharju kuuluu Natura 2000 -kohteisiin. Hakemuksessa ei ole siinä määrin selvitetty pohjaveden ottamiseksi tehtyjä ja vielä tarvittavia toimenpiteitä ja niiden sijoittumista Natura 2000:n suojele-miin luonnonarvoihin nähden, että hakemuksen perusteella voitai-siin luotettavasti päätellä hankkeen vaikutus kyseiselle Natura-kohteelle. Viitaten luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:iin ympäristökeskus on esittänyt, että tältä osin hakemusta täydennetään ennen päätök-sentekoa.

Ympäristökeskus on pitänyt kyseistä hanketta Kangasalan ja Saha-lahden kuntien vedenhankinnalle erittäin tärkeänä, eikä keskuksen tiedossa - edellisessä kappaleessa Natura 2000:sta sanottuun liittyvin varauksin - ole estettä luvan myöntämiselle tavanomaisin ehdoin.

2) Pirkko Sipilä (Harjulinna RN:o 1:68, Vehoniemi, Kangasala) on lausunut mm., että kiinteistöllä olevan kaivon veden laatu ja määrä ovat ratkaisevasti muuttuneet koepumppausten ja imeytysten alettua. Vesi on määrällisesti vähentynyt ja kaivo lopulta todettu kokonaan kuivaksi.

Laadultaan vesi kävi kelvottomaksi ja alkoi pohjaveteen yhdistyneen hapekkaan veden vuoksi saostua (rauta/magnaani. Vesi kävi lopulta laadultaan niin huonoksi, ettei sitä voitu käyttää talousvetenä. Vesijohtoputket ja niihin liitetyt laitteet alkoivat sakasta johtuen osin tukkeutua eikä aiemmin toimineesta vedenpuhdistuslaitoksestaakaan (Akva Filter) ollut hyötyä. Myös veden kloridipitoisuus (maanti-suola) kolminkertaistui nopeasti.

Harjulinna tilan kaivo on lähellä havaintopisteitä 1, 2, 3, 4 ja 20. Maa ja Vesi Oy:n selvitysten karttaliitteisiin ei tätä kaivoa syystä tai toisesta ole merkitty. Kuitenkin juuri tämä kaivo on pumppausten ja imeytysten alettua muuttunut edellä kerrotulla tavalla.

Tähän mennessä pohjavesitutkimuksesta ja siihen liittyvistä pump-pauksista ja kaivojen kuivumisista ja muista vahingoista on vastaan-nut TAVASEN tutkimusryhmä ja kustannukset on jaettu mm. Kangasalan kunnalle. On käynyt kuitenkin selville, että vastuun jako vahingoista ei ole riittävän selkeä. Vastuukysymykset olisi yksityisen vahingonkäräjän oikeusturvan vuoksi viimeistään mahdollisen luvan ehdoissa selvitettävä.

Luvassa tulisi olla myös ohjausta vahinkojen estämiseksi. Erityisesti olisi selvitettävä kesäinen vesiliikenne, sen kulkureitit ja veden virtaamat sekä lähialueiden jätevesioäätöt vesistöön myös Längel-mäveden puolella. Jatkuva tarkkailu hälytysjärjestelmiseen on välttämätön. Tielaitoksen kanssa olisi ennakoon sovittava alueella tulevaisuudessa käytettävistä tienpitoaineista ja vaarallisten ainei-den kuljetusten valinnasta.

3) Kangasalan kunnan ympäristölautakunta on lausunut, että hanke on yleisen edun mukainen ja toimenpiteestä saatava hyöty on

esiteltujen selvitysten perusteella siitä johtuvaa mahdollista vahinkoa tai haittaa huomattavasti suurempi. Hake ei myöskään aiheuttane vahingollisia muutoksia ympäristöön. Koska vedenotto sijaitsee alueella, jota valtioneuvosto on ehdottanut Natura 2000- verkostoon, tulee selvittää, ovatko hankkeen vaikutukset sellaiset, että luonnonsuojelulain edellyttämä arviointi tulisi suorittaa.

SELITYS

Hakija on antanut selityksen muistutuksen ja lausuntojen johdosta.

Vesihuoltohankkeen vaikutuksista Natura 2000- alueelle hakija on todennut, että vedenoton maanalaiset vaikutukset on selvitetty lupahakemuksessa. Maanpäällisenä rakenteena on jo tieyhteys vanhaa olemassa olevaa tietä koekaivolle 1. Koekaivolle on jo olemassa rakennettu runkovesiyhteys etelästä Raikun kylän suunnasta valtatie 12 alitse. Hakemuksen liitekartassa on esitetty vedenottokaivojen alusta sijainti. Kaivoille tehdään koekaivolta putki- ja kulkuyhteys.

Pirkko Sipilän vesikaivon veden vähenemisestä ja loppumisesta esitettyjä vaatimuksia käsittelee TAVASE-työryhmä. Vedenottamon sijoituksesta esiintuotuihin muihin näkemyksiin hakija on esittänyt vastineenaan Pirkanmaan ympäristökeskuksen ja Kangasalan kunnan ympäristölautakunnan hanketta puoltavat lausunnot.

Kangasalan kunta on katsonut, ettei muistutuksissa ole tuotu esille mitään sellaista, jolla olisi vaikutusta rakennushankkeeseen.

LISÄSELVITYS

Hakija on vesioikeuden kehotuksesta toimittanut luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisen arvioinnin.

LAUSUNTO

Ympäristölupavirasto on varannut Pirkanmaan ympäristökeskukselle tilaisuuden lausunnon antamiseen Kangasalan kunnan laadituttamasta "luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisesta arvioinnista" (Jaakko Pöyry / Maa ja Vesi Oy 24.3.2000).

Ympäristökeskus on esittänyt lausuntonaan seuraavan.

Luonnonsuojelulain 65 §:n tarkoittama arviointi pitää tehdä ja toimittaa lupakäsittelyssä käytettäväksi, jos hanke todennäköisesti merkittävästi heikentää Natura 2000- verkostoon sisällytettävän alueen luonnonarvoja. Maa- ja Vesi Oy:n selvityksestä on pääteltävissä, ettei kyseinen pohjavesihanke aiheuta tällaisia seurauksia.

Hake tuskin heikentää Natura-alueen suojelemissa luonnonarvoja, joten ympäristökeskuksen käsityksen mukaan Kangasalan kunnan hakemalle pohjavedenotolle voidaan myöntää lupa.

YMPÄRISTÖLUPAVIRASTON RATKAISU

Lausunto muistutuksista

Sipilän muistutuksessa tehtyjä pohjavesitutkimuksiin liittyviä vaatimuksia ympäristölupavirasto ei tutki tähän hakemusasiaan kuulumattomina.

Sipilän muistutuksen osalta muutoin ympäristölupavirasto viittaa jäljempänä olevaan lupamääräykseen 4, jossa on annettu määräykset veden saannin turvaamisesta ja toimenpiteistä aiheutuvista vahingoista.

Muilta osin ympäristölupavirasto ottaa huomioon esitetyt muistutukset ja vaatimukset lupaehdoista ilmenevällä tavalla, mutta hylkää ne enemmälti aiheettomina.

Luparatkaisu

Ympäristölupavirasto myöntää Kangasalan kunnalle luvan Vehoniemen pohjavedenottamon rakentamiseen ja pohjaveden ottamiseen siitä kunnan omistamalla, noin 3,29 ha:n suuruisella määräaalalla tilasta Epilä RN:o 3:22 Kangasalan kunnan Raikon kylässä.

Luvan saajan on noudatettava vesilain säännöksiä ja jäljempänä olevia lupamääräyksiä

Perustelut

Vedenottamon rakentamisesta ja pohjaveden ottamisesta saatava hyöty on siitä johtuvaa vahinkoa, haittaa ja muuta edunmenetystä huomattavasti suurempi.

Luvan mukaisesta vedenotosta ei aiheudu asutus- tai elinkeino-oloja huonontavaa veden saannin estymistä tai vaikeutumista laajalla alueella eikä muutakaan 2 luvun 5 §:ssä tarkoitettuun verrattavaa seurausta.

Vedenottohanke ei heikennä merkityksellisesti Natura 2000-verkoston ehdotetun Keisarinharju-Vehoniemenharjun alueen luonnonsuojeluarvoja.

Lainkohta

Vesilain 9 luvun 8 §, luonnonsuojelulain 65 §

Lupamääräykset

1) Vedenoton määrä saa olla enintään 4 500 m³/d kuukausikeskiarvona laskettuna. Veden tuhlausta on vältettävä.

2) Pohjavedenottamo on varustettava luotettavalla vesimääränmittauslaitteella. Vuorokausittain otetuista vesimääristä on pidettävä kirjaa Pirkankanmaan ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla.

3) Luvan saajan on tarkkailtava vedenoton vaikutuksia ympäristön pohja- ja pintavesiin Pirkankanmaan ympäristökeskuksen hyväksymän tarkkailuohjelman mukaisesti. Tarkkailuohjelma on toimitettava ympäristökeskuksen hyväksyttäväksi hyvissä ajoin ennen ottamon käyttöönottoa. Tarkkailutulokset ja tiedot otetuista vesimääristä on

toimitettava ympäristökeskukselle.

4) Luvan saaja on vastuussa toimenpiteestä aiheutuvasta vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä.

Mikäli pohjavedenottamon käyttämisestä on seurauksena, että joitakin alueelta veden saanti estyy tai huomattavasti vaikeutuu, luvan saaja on velvollinen, jos asianomainen oikeudenomistaja sitä vaatii, rahalla korvaamisen sijasta ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin kuin vedenottamon omistajan velvollisuudesta alueen omistajan tai vettä muun erityisen oikeuden nojalla ottavan oikeuden turvaamiseksi vesilain 11 luvun 12 §:ssä on säädetty.

5) Vedenottamo on aidattava ja varustettava selvästi näkyvillä tauluilla. Alueella ei saa harjoittaa muuta kuin vedenottoon ja vedenkäsittelyyn sekä jakeluun liittyvää toimintaa.

6) Luvan saajan on ilmoitettava vedenoton aloittamisesta kirjallisesti 60 päivän kuluessa Länsi-Suomen ympäristölupavirastolle, Pirkanmaan ympäristökeskukselle ja Kangasalan kunnan ympäristölautakunnalle.

7) Vedenottamon rakentamiseen on ryhdyttävä kolmen vuoden kuluessa ja se on tehtävä valmiiksi viiden vuoden kuluessa siitä, kun tämä päätös on saanut lainvoiman uhalla, että lupa muutoin raukeaa.